

نهمانی دایکی ب خوه یی ستاندارت کریه

دوولت عملی

هر ملله ته کی نه زمانه کی هه ی، بۆ خوه پی دناخفیت و سه ره ده ریا خوه یا روژانه ب ریکا وی نه زمانه ل گه ل هه فده ری ت خوه دکه ت. نه و نه زمانه ناسانما وی ملله تی یه، نه وه هه بوونا وی و ب نه مانا وی نه زمانه، ملله ت به ره ف نه مانه ف ه دچن و تی نه بو ه شان دن، نانکو وه م رو ف دمینن، لی وه ملله ت، دمرن. له ورا ژ ی هه رده م در م نیت ملله تی کورد بزاف کریه و به می شیانی ت خوه کو نه زمانه کوردی نه هی لن دا کو ملله تی کورد دنا ف خوه دا ببو هشینن.

هر ملله ته کی نه زمانه کی هه ی، نه و نه زمانه ژ ی ی ب وی ملله تی هه گریدایه و ب رهنگه کی خوه پرستی یی ل سه هاتیه دانان و فه رز کرن. نه و نه زمانه یی بنه جهه (سابته) د ژیا نا وی ملله تیدا و دبیزنی ((نه زمانه دایکی)) نان ژ ی دبیزنی ((نه زمانه زکامی)). بۆچی دبیزنی نه زمانه دایکی نان نه زمانه زکامی؟

دبیزنی نه زمانه دایکی و نه زمانه زکامی، نه ژ بهر هندئ کو پشتی زاووک ژ دایکا خوه دبیت و تی نه سه ر دنیا یی، وی نه زمانه ژ دایکا خوه وه ردگری ت و فی ل دبیت، لی ژ بهر هندئ یه کو هی شتا زاووک د زکی دایکا خوه دا، های ژ وی نه زمانه هه یه و وه ردگری ت و ده ما تی نه سه ر دنیا یی دکاری ت وی نه زمانه ژ هنده ک نه زمانه تی دی جودا بکه ت. ژ بهر فی چه ندی ژ ی نه م دشین بیژن، کو نه زمانه هه ر ملله ته کی تشته کی خوه پرستی یه و ب خوه پرستا خوه فه یی ستاندارت کریه بیی کو مرو فیت وی مه رن د گه ل وی دهنگی دکر.

ملله تی ده ست د فی چه ندیدا هه بیت، له ورا چو نه زمانه هه وچه یی چو ستاندارت کرنا نینن. نه ف تشته ژ ی نه ل دو یف هزر و بۆچوونیت من یان ژ ی هه ر که سه کی دی یی وه کی من کی م زانین هاتیه گو تن و فه نه قلاندن، نه ف تشته هاتیه گو فده کرن ب ریکا هنده ک زانا و بسپوریت مه رن د فی واری دا و ب ریکا هنده ک ته جرو بیت زانستی بیت تاییه ت. نه فان ته جرو یا دیار کریه کو بهری بچو یک بهی ته سه ر دنیا یی، هی شتا د مال بچو یکیدا، ناگه ژ وان ناخفتنا هه یه بیت کو دناقه به را دایکو با بیت ویدا چیدبن د ده میت تیکه لیا جنسی و نه فینی دا. مه ژ یی زاووکی فو نو تیکا وی نه زمانه وه ردگری ت زاووک دزانی ت کا ب چ نه زمانه دگه ل هه فده دناخفن و ده ما تی نه سه ر دنیا یی ژ ی، دکاری ت وی نه زمانه ژ هنده ک نه زمانه تی دی جودا بکه ت. نه فه هاته گو فده کرن د هنده ک ته جرو بیت زانستیدا، د فان ته جرو با دا، مه مکئ (شیر میژکا) زاووکه کی ب نامیره کی دهنگا فه هاته گریدان، هنده ک دهنگ ب هنده ک نه زمانه دانه بهر گو هی ت زاووک ب شیر (زاووک ژ نوی بووی)، دیت کو، ده ما نه و دهنگ ب هنده ک نه زمانه تی دی بن، نانکو نه نه زمانه دایکا وی، زاووک شیر میژکی نامی ژیت و چ به رسفدانی (ته جاوب) د گه ل فان دهنگا ناکه ت، لی ده ما دهنگی دایکا وی دهاته گو هی ت وی، نان ژ ی نه زمانه دایکا وی، زاووک ب له ز شیر میژک دمیت و به رسفدانه کا مه رن د گه ل وی دهنگی دکر.

هر وه سا نفیسه فانا نه لمان (کونی فریهاوف Conny Frühauf) (1) ((د نفیسه نه کا خوه دا H?ren und Zuh?ren im p?dagogischen Alltag), (Am Anfang war das Ohr)) فی تشتی دیار دکه ت. کونی فریهاوف فی نفیسه نا خوه ب ناخفتنا فه یله سو ف نه لمان (نه مانوئیل کانت Immanuel Kant) (2) ده ستیدکته ت. فه یله سو ف نه لمان (نه مانوئیل کانت)) ناخفتنه کی دبیزنی، نه فا خارئ شو فا ناخفتنا وی یه:

نه دیتن، مرو فا ژ تشتا فه ده تینیت نه گو هلی بوون، مرو فی ژ مرو فا فه ده تینیت ب فی ناخفتنا بالکیش یا فی فه یله سو ف، نفیسه فانا نه لمان کونی فریهاوف نفیسه نا خوه ده ستیدکته ت و د فی نفیسه نیدا دیار دکه ت کا چاوا هی شتا زاووک د مال بچو یکی دایکا خوه دا یی ب نه زمانه دایکا خوه فه گریدایه و وی نه زمانه دزانی ت و هه می نه زمانه جودا دکه ت. نه فه ژ ی وه رگری نا هنده کی ژ نفیسه نا وی یه، من ژ نه لمانی وه رگریا ه کوردی: ل ده سیکی، گو ه بوو ((گو هلی بوون نه وه های داریا (حاسه) یا کو بهری هه می های داریا مرو فی، تی نه چیکرن (پیکنیکان) و نه وه یا کو دو یما هیا هه می های داریا مرو فی ده یلی ت ده ما مرو ف دمیت.

بهری کو زاووک دنیا یی ب چاقیت خوه ببینیت، نه و بگو هی خوه دچی ته دنا ف دنیا ییدا، گو هلی بوون ل مال بچو یکی ده ستیدکته ت. پشتی سی هه فتیا ژ تیکه لیوونا نا فا زه لای ده گه ل هی کیت ژنکی، گو هی نا فی ده ست ب وراری دکه ت. د چارمه هیا بچو یکی د زکی دایکی دا، گو هی یی دروسته و به ره فه بو کارئ خوه. گو هی وی بچو یکی تمام، یی د زکی دایکا خوه دا، یی دروسته و دهنگی دایکا خوه دنیا سیت و دکاری ت وی ژ دهنگی تی دی جودا بکه ت و های ژ دهنگی ت ده ورو به ری ت خوه هه یه. ب ریکا نا فا مال بچو یکی، وی های ژ دهنگی قوتانا (لیدانا) دلی دایکا خوه دبیت، دهنگی بی نه لکیشا نا (ته نه فس) وی، دهنگی رو یفیکیت وی و دهنگی گه ریا نا خو ینا وی د نا ف ره ی ت له شی وی دا. د سیکی دو یما هیی ژ هه یفیت حه ملی،

زاروکی هی شتا نه بووی، دکاری ت دهنگا ب زانین وه ردگری ت و ژیک جودا که ت. پشتی په یدا دبیت، نه و دهنگی دایکا خوه نی کسه ر دنیا سیت و پی ته نا (هاویش) دبیت ده ما گو ه لیدبیت و ده ما دایکا وی، وی له سه ر ره خئ خوه یی چه یی نی زکی دلی خوه، ده لهگری ت، نه و پی تر هاویش دبیت. هه ر وه سا ده ما مه رن دبیت، هه ر دهنگه کی نی زکی دهنگی دل لیدانا (دل قوتانا) مرو فا بیت، بلا یی نه نیاس بیت، نه و دهنگ بچو یکی یی خوه شه، ژ بهر کو وه کی دهنگی دل لیدانا دایکا وی یه. بچو یکی ژوبووی دکاری ت وی موزیکی بنیا سیت یا کو وی گو هلی بووی هی شتا نه و د زکی دایکا خوه دا.))

مرو ف د مال بچو یکی دا
هه ر وه سا هه لشکا فته را (باحسه) زانستی Dr. Barbara Kisilevsky و Queens University ل گه ل تیما هه لشکا فتنی یا Uni- versit?t Zhejiang/China هنده ک ته جرو بیت زانستی ل سه ر ۶۰ بچو یکا کرن، بهری بوونا وان ب ده مه کی کی م. ۳۰ ژ وان بچو یکا دهنگی دایکا وان ده ما کو شعر دخواند، دانا سه ر نامیرئ دهنگی (مه سه جلی) و ۲۰ یت دی دهنگی ژنکه کا بیانی (نه دایکا وان)، دانا

سه ر دهنگی (مه سه جلی). نه و ۳۰ بچو یکی دهنگی دایکا وان چووی، دلی وان خوه ش (بله ن) لیدانا، لی نه و بچو یکی کو دهنگی ژنکا بیانی چووی، دلی وان نه بله ز دقوتا، هوسا و ل سالا ۲۰۰۰ ئ وان هه میا پی کفه گو فده کرن، کو ژ چاریکا سیی و یفه ژ سالا حه ملی، بچو یکی گو ه ل دهنگا دبیت. (۳)

د هنده ک ته جرو بیت دی دا ژ لایئ هنده ک زانیا فه (۴)، وه سا هاته دیار کرن کو گو هی زاووک کو هی شتا د زکی دایکا خوه دا، د هه فتیا ۳۵ ئ و یفه ژ حه ملی، وه کی گو هی مرو فده کی مه رنه، د کارئ خوه دا، نانکو گو ه ل دهنگا دبیت. دیسا د ته جرو به کی دا (۵) هاته گو فده کرن، کو بچو یکی چار روژی یی کو دایکو با بیت وی فه ره نس، شیا ب ریکا میلودی، نه زمانه فه ره نسی ژ نه زمانه رو سی جودا بکه ت. نه فه و گه له ک ته جرو بیت دی ژ ی هه نه (۶)، گه له ک زانیا تی دی پی رابوینه (۷)، هه که نه م هه میا بهه ژ می رین و داریژین، دی بابته گه له ک دریز بیت. یا گرنگ نه وه کو، د وان ته جرو با هه میا دا وه سا هاتیه دیار کرن و گو فده کرن، کو زاووک، هی شتا د مال بچو یکی دا، های ژ دهنگی (نه زمانه) دایکا خوه هه یه و یی ب نه زمانه دایکا خوه فه گریدایه، نه و چ نه زمانه تی دی قه بو یل ناکه ت و به رسفدانی د گه ل چ نه زمانه تی دی ناکه ت، ژ بلی نه زمانه دایکا خوه. دیسا دبیزن، ب فان هه می ته جرو یا و ب رهنگه کی زانستی دیار دبیت، کو هه ر نه زمانه ک د خوه پرستا خوه دا یی ستاندارته. پاراستنا نه زمانه و مانا وی نه نه وه کو زارافه ک بده ته سه ر زارافایی دی و د بن پی ت خوه فه که ت و بهر چقینیت. نه فا دقیت

